

Asia: VN/11098/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi lääkkeenmääräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 10 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko esitys kannatettava?

En osaa sanoa

Perustelut ja lisähuomiot

Esitetyn muutoksen myötä sairaanhoitajan rajattu lääkkeenmäärääminen olisi mahdollista myös etä- ja puhelinvastaanotolla kaikissa rajatun lääkkeenmääräämisen piiriin kuuluvissa tautitiloissa. Etä- ja puhelinvastaanotot ovat yleisiä ja muutoksen avulla sairaanhoitajien osaamisen hyödyntäminen vahvistuisi. Lääkkeenmääräämisoikeuden ulottamisen etä- ja puhelinvastaanottoihin voi nähdä tukevan terveydenhuollon rakennemuutosta, jossa vastaanottotapojen monipuolistumisella halutaan parantaa terveyspalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta digitalisaatiota lisäämällä.

Esitettyyn muutokseen sisältyy myös riskejä. Erityistä huomiota on Diabetesliiton näkemyksen mukaan kiinnitettävä potilasturvallisuuteen. On hyvä, että esityksessä on esiintuotu vastaavan lääkärin tarvittaessa tekemän lisärajoituksen mahdollisuus ammattihenkilölain 23 b §:n 3 momentin nojalla antamassaan kirjallisessa määräyksessä. Potilasturvallisuutta tukee myös sairaanhoitajan tosiasiallinen mahdollisuus aina konsultoida lääkäriä sekä etä- että lähivastaanotolla. Samoin potilaan tulee aina päästä asiassaan lääkärin tai sairaanhoitajan lähivastaanotolle, mikäli sairaanhoitaja toteaa sille tarpeen. Erityisesti tulee huomioida monisairaat ja pitkäaikaissairauksia sairastavat potilaat. On kiinnitettävä huomiota päätöksentekoa ja hoitomuodon valintaa tukevan terveydenhuollon tietoinfran toimivuuteen ja saatavuuteen, ml. potilasasiakirjat ja erilaiset päätöksentekoa tukevat tietokannat. Teknologian, ml. potilastietojärjestelmien, toimivuus hyvinvointialueilla vaihtelee.

Rajattuun lääkkeenmääräämisoikeuteen esitetyt muutokset kannustavat kiinnittämään huomiota sairaanhoitajien koulutukseen ja osaamisen ylläpitämiseen. Diabetesliitto tuo esiin tarpeen päivittää

lääkelain 91 b § huomioiden hoitajien lisääntynyt tarve lääkealan osaamiselle keventämällä lääkelain rajoitteita hoitajille kohdistettuun lääkemarkkinointiin. Myös muiden kuin lääkkeenmäääämisoiikutettujen ammattilaisten tulisi voida saada olennaista tietoa lääkkeestä ja sen käytöstä. Hoitajien osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen on olennaista, jotta potilaat saavat tutkitusti vaikuttavaa hoitoa ja esimerkiksi hoidon tehostamisen tarpeita tunnistetaan ja niihin osataan reagoida. Samoin lääkkeenmäääämishoitajien tulisi voida osallistua lääkkeenmäääämisoiikeuteensa sisältyvien tautitilojen lääkehoidon lisäksi muihinkin lääkemarkkinointia sisältäviin tilaisuuksiin. Hoitajat ohjaavat ja neuvovat potilaita myös sellaisten reseptilääkkeiden käytössä, joita he eivät itse saa määrätä. Hyvinvointialueiden vähäiset koulutusmäääärahat eivät ole taanneet hoitajille riittävästi ammattitaitoa ylläpitävää koulutusta ja tietoa lääkkeistä. Diabetesliitto esittää asiaa huomioitavaksi ammattihenkilölainsäädännön uudistamisen toisessa vaiheessa.

Tuominen-Lozic Laura
Diabetesliitto